

Brug af citater og henvisninger

Når man skriver en opgave, må man naturligvis have sin viden et eller andet sted fra. Noget af det har man typisk selv skaffet gennem sin dataindsamling, mens andre former for viden har man erhvervet sig på anden måde. Det kan være fra undervisningen, eller det kan være fra bøger, man har læst.

Husk, at man aldrig skal skrive af! Det kan ikke siges tit nok! **Man skal aldrig skrive af!** Derimod må man jo have sin viden et eller andet sted fra, og det kan man så anføre. Hvis ikke man ligger meget tæt op ad kildens tekst, kan man nøjes med at henvise til kilden på et overordnet plan, fx titel og forfatter, eller evt. bare forfatter og årstal, hvis det er nok til at identificere kilden i litteraturlisten. Det er dog vigtigt at man skriver med egne ord: Som det fremgår af Søndergaard Olesen, 2000, side 29¹, er det en rigtig god idé at ledelsen er åbne om konsekvenserne af forandringen i forhold til medarbejderne da det modvirker mange intriger og misforståelser i forbindelse med indførelse af et nyt IT system.

Er man nødt til at citere direkte, kan man selvfølgelig godt gøre det. I så fald skal citatets kilde anføres enten i en parentes lige efter dette, eller i en fodnote. Asger Søndergaard Olsen mener, at: *"Der stilles mange krav til nutidens ledere. Lederen kan kun indfri disse optimalt, hvis han kender sine medarbejdere godt, og det er ikke altid nok at kende deres faglige styrker og svagheder"*. (Asger Søndergaard Olsen, "IT-ledelse i Praksis, side 22). Bemærk at citatet typisk indledes med et kolon. Det citerede står i citationstegn, og ofte med kursiv. Referencen står med almindelig skrift. Anbringes referencen i stedet i en fodnote, vil den skulle skrives på samme måde. Af IT-ledelse i Praksis fremgår: *"Et intranet er derimod genialt til intern information... hvis brugerne benytter det! Der er ikke noget værre end at lægge kræfter i at løse informationsopgaven, hvis man ikke kan være sikker på at brugerne faktisk benytter den valgte informationskanal."*² Er der tale om direkte citater, **skal** sidetallet anføres i henvisningen.

Alle de bøger/artikler, man citerer, bør være anført i litteraturfortegnelsen. Af og til sker det imidlertid, at det eneste man bruger sin kilde til, er det pågældende citat. I så fald kan man måske (spørg på uddannelsesinstitutionen) nøjes med at anføre kilden i henvisningen, hvis man altså tager det hele med, fx: I følge Sigvard Rubenowitz³ tror vi tit, at vi ved noget om mennesker, uden faktisk at gøre det:

"Man siger om et individ, at han er meget ambitiøs. I virkeligheden ved man i bedste fald kun, at han har opført sig ambitiøst i visse situationer, hvor man har haft lejlighed til at iagttage ham, men ud fra disse iagttagelser tror man, at man kan vurdere en alment defineret ambition, og man mener hermed at have fastslået et for individet karakteristisk personlighedstræk ."

I dette citat er nogle passager skrevet uden kursiv. Det er en almindeligt anvendt måde, at vise, at de oprindelig var sat med kursiv.

Bruger man figurer eller illustrationer, der er hentet fra andre kilder, bør man også anføre kilden i forbindelse med illustrationen, fx i en billedtekst. Har man selv omarbejdet en illustration, bør man alligevel afgøre den kilde, som originalen er hentet fra, og så kan man evt. tilføje "egen bearbejdning", eller man

¹ Hvis man bruger denne form for henvisning, skal det være indlysende fra litteraturoversigten, hvilken kilde, der refereres til. Ellers må man anføre hele kilden, hvor den bruges.

² Søndergaard Olsen, Asger: "IT-ledelse i Praksis", side 137.

³ Rubenowitz, Sigvard: "Personaleledelse og arbejdspsykologi", 2. udgave, 4. oplag, oversat af Grete Juel Jørgensen, Gyldendal, København, 1978, side 72.

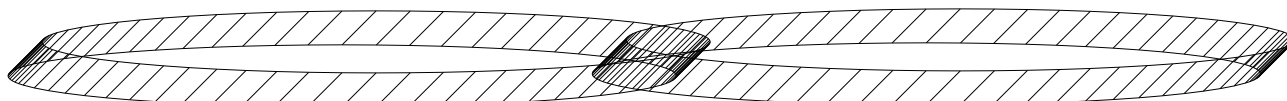
skrive "Udarbejdet af forfatteren på grundlag af...., og så anføre kilden her. Det gælder også hvis illustrationen er hentet fra en kilde, som har fraskrevet sig copyright, fx Wikipedia eller Wikimedia. Undlader man at anføre kilden tager man andres arbejde til indtægt – og den går ikke.

Hvorfor så overhovedet bruge andres værker, i stedet for udelukkende at basere sin rapport på egne data? Én af grundene kunne være, at man jo ikke laver teoretisk forskning, men skal se på praktiske problemer, som skal belyses ud fra kendt teori. Så er teorien jo i hvert fald interessant. Marianne Hjørnø anfører tre gode grunde til at henvise til andres materiale:

1. *"Har du brugt kilden til at underbygge dit eget synspunkt, giver kilden dit udsagn mere vægt. Du står ikke alene med synspunktet.*
2. *Kilden har stillet sine oplysninger og eventuelle synspunkter til rådighed for dig, og fortjener som tak at blive anerkendt herfor ved at blive nævnt ved navn.*
3. *Du skal dokumentere dine oplysninger, så den, der læser dels kan kontrollere dine oplysninger, dels selv kan læse mere og undersøge kilden nærmere."*⁴

Nogen misforstår, og tror at det er forkert at bruge og anføre kilder, idet det vil "fjerne selvstændighed" fra opgaven. Intet kunne være mere forkert. *"Der er ingen, der forventer, at du skal opfinde al ting fra bunden. Den faglige disciplin består jo netop i, at man bygger videre på den viden og tradition, der er skabt af ens forgængere. For ikke at spilde kræfter på de samme ting om og om igen, bygger man på fagfællers anerkendte og veldokumenterede arbejder."*⁵

At undlade at anføre sine kilder vil derimod blive betragtet som efterligning og det betragtes igen som forsøg på snyd, som kan medføre, at rapporten ikke bliver godkendt, og at man derfor dumper til en eventuel eksamen, eller slet ikke bliver indstillet til eksamen.

⁴ Hjørnø, Marianne Leth, "Brug din viden", 1. udgave, Gyldendal, København 2003, side 111.

⁵ Hjørnø, Marianne Leth, "Brug din viden", 1. udgave, Gyldendal, København 2003, side 111.

Litteraturfortegnelse

Skal indeholde en oversigt over alt den litteratur, der er brugt i forbindelse med projektet. Det gælder både litteratur, som direkte er citeret i rapporten, men også litteratur, som "bare" har været brugt som inspiration. Litteratur kan være bøger, artikler fra aviser eller fagblade mm, men det kan også være artikler, der er fundet på internettet.

Igen bliver der stillet forskellige krav til litteraturfortegnelsen på forskellige studier, men typisk skal man ved bøger angive⁶:

Forfatter(e), Bogens navn og udgave, forlag, udgivelsessted og udgivelsesår, fx

Arnth Jørgensen, K.: "Strategisk ledelse i mellemstore virksomheder", 4. oplag, Industrirådet, København, 1982.

Ved flere forfattere anføres alle navne:

Pedersen, Kim & Birkvig, Henrik: "Grundbog i grafisk design", 1. oplag, Forlaget Grafisk Litteratur, København, 1994.

Ved mange forfattere vil det være tilstrækkeligt at skrive "et al."⁷

Christensen, Poul Erik et al.: "Organisation", 3. udgave, Trojka, Nykøbing F, 2002

Er der tale om bøger med forskellige kapitler skrevet af forskellige forfattere, anføres typisk både kapitlets forfatter og bogens overordnede forfatter/redaktør.

Pürschel, G. Bent: "Træk af flådens retsvæsen" i "Flåden gennem 475 år", 3. udgave (Red. Steen Steensen, R.), Martins Forlag, København, 1974.

Ved artikler i aviser og tidsskrifter, bør artiklens forfatter og titel anføres. Desuden avisens eller tidsskriftets navn, samt eventuelt nummer og tidsangivelse for udskriften.

Hergel, Olav: "Fra storsmugler til folkepensionist", Artikel i Politiken (sektion PS), søndag d. 3. maj 2009.

eller

Wendt Jensen, Anders: "Toyota tilbage på toppen.", Artikel i Motor, nr. 5, maj 2009.

Er der ikke direkte anført en forfatter, må man nøjes med avisen eller tidsskriftets navn, men ellers anføres de samme informationer.

Ved artikler fundet på internettet, bør man anføre artiklens navn, og forfatter i det omfang, der er kendt. Herudover den "fulde URL adresse" til dokumentet samt datoen, hvor det blev fundet. Da internettet er flygtigt, kan det være en fordel at udskrive kortere artikler og vedlægge disse som bilag.

Forward and Backward Pass in Project Time Management. Fra hjemmesiden PM Hut, 3. maj 2009. (<http://www.pmhut.com/forward-and-backward-pass-in-project-time-management>)

⁶ Normalt skrives ikke med fed. Det er gjort her for at adskille referencen fra den omgivende tekst

⁷ Et al. Fra latin "et alii" = "og andre".